

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Warszawa, 03 czerwca 2019 r.

DKO-WOK.053.2.2019.AK

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję z dnia 25 kwietnia 2019 r. uprzejmie informuję, że wprowadzenie przepisów czy rozwiązań dotyczących przeciwdziałania alienacji rodzicielskiej nie znajduje się w zakresie kompetencji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Są to kwestie z zakresu prawa rodzinnego i jako takie nie podlegają ocenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. O kwestiach takich jak ustalenie kontaktów z dzieckiem czy zakresie udzielanej informacji np. o edukacji dziecka, w przypadku braku porozumienia między rodzicami, decyduje sąd. Tym samym, rodzic z ograniczoną władzą rodzicielską może podejmować decyzje dotyczące swojego dziecka tylko w zakresie wskazanym przez sąd. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw¹. Jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażąco zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawia rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców².

Nie ulega też wątpliwości, że ani Ministerstwo Edukacji Narodowej, ani Kurator Oświaty, ani dyrektor szkoły, ani inni pracownicy szkoły nie posiadają kompetencji do rozstrzygnięcia kwestii spornych pomiędzy rodzicami dziecka uczęszczającego do szkoły w związku z takimi kwestiami, jak np. wybór szkoły, do której dziecko ma uczęszczać, czy sposób realizowania kontaktów z dzieckiem.

---

¹ Art. 95 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 682, z późn. zm).

² Art. 111 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Zgodnie z art. 97 § 1 ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy³, jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, każde z nich jest obowiązane i uprawnione do jej wykonywania. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw. Każde z rodziców posiadających pełnię władzy rodzicielskiej może samodzielnie podejmować czynności dotyczące osoby i majątku dziecka. W przypadku sporu między rodzicami pracownicy szkoły nie mogą być stroną konfliktu. O istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie – w przypadku braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy⁴.

Odnosząc się do kwestii z zakresu prawa oświatowego należy z całą mocą podkreślić, że sprawą priorytetową w tej kwestii jest prawo dziecka do edukacji i obowiązek rodziców/opiekunów prawnych nałożony ustawą w zakresie zapewnienia dziecku możliwości realizacji obowiązku szkolnego/nauki pod groźbą sankcji w przypadku niewywiązywania się z niego. Przyjmowanie dzieci do szkół za zgodą jednego rodzica nie jest niezgodne z prawem w tym zakresie, wręcz przeciwnie – to odmowa przyjęcia dziecka z obwodu w wyniku brakującego podpisu drugiego rodzica byłaby naruszeniem prawa przez dyrektor szkoły obwodowej.

W zakresie realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki ustawodawca nakłada obowiązki na rodziców dziecka, jednostki samorządu terytorialnego i na dyrektorów szkół. Zobowiązuje ich tym samym do podejmowania działań umożliwiających każdemu dziecku realizację prawa do nauki. Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo oświatowe obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia⁵. Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania

---

³ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 682, z późn. zm).

⁴ Zgodnie z art. 97 § Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

⁵ Art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).

przedszkolnego⁶. Obowiązek szkolny spełnia się poprzez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej lub niepublicznej. Po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej lub poprzez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy. Obowiązek, o którym mowa może być również spełniany przez uczęszczanie odpowiednio do przedszkola lub szkoły za granicą lub przy przedstawicielstwie dyplomatycznym obcego państwa w Polsce⁷. Dyrektorzy publicznych szkół podstawowych kontrolują spełnianie obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkałe w obwodach tych szkół, a gmina kontroluje spełnianie obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą na terenie gminy⁸. Dyrektorzy szkół podstawowych, w obwodzie której dziecko mieszka kontrolują również spełnianie obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego⁹. Rodzice dziecka obowiązani są m.in. do dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły (przedszkola) i zapewnieniem mu regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne¹⁰. Niespełnianie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹¹.

Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły określonych w przepisach prawa oświatowego¹². Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi nauki, na żądanie wójta (burmistrz, prezydenta miasta), na terenie której dziecko mieszka, są obowiązani informować go o formie spełniania obowiązku nauki przez dziecko i zmianach w tym zakresie¹³.

Do szkoły obwodowej, wyznaczonej ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, dziecko przyjmowane jest z urzędu. Dyrektor szkoły może przyjąć ucznia zamieszkałego poza obwodem szkoły, tylko gdy dysponuje wolnym miejscem w szkole. W przypadku, gdy uczeń realizuje obowiązek szkolny w szkole nieobwodowej dyrektor takiej szkoły przekazuje tę informację dyrektorowi szkoły obwodowej odpowiedzialnemu za kontrolowanie realizacji obowiązku szkolnego (i przedszkolnego) w stosunku do dzieci, które mieszkają

⁶ Art. 31 ust. 1 cyt. ustawy – Prawo Oświatowe.

⁷ Art. 36 ust. 8-10 cyt. ustawy – Prawo Oświatowe.

⁸ Art. 41 cyt. ustawy – Prawo Oświatowe.

⁹ Art. 33 ust. 2 cyt. ustawy – Prawo oświatowe.

¹⁰ Art. 40 i art. 33 cyt. ustawy - Prawo Oświatowe.

¹¹ Art. 42 cyt. ustawy - Prawo Oświatowe.

¹² Art. 40 cyt. ustawy – Prawo oświatowe.

¹³ Art. 40 ust. 2 cyt. ustawy – Prawo oświatowe.

w obwodzie szkoły. Przepisy prawa oświatowego nie regulują kwestii dotyczących podpisu obojga rodziców pod wnioskiem o przyjęcie do szkoły. O przyjęciu dzieci, młodzieży oraz osób pełnoletnich do publicznych szkół wszystkich typów w trakcie roku szkolnego, decyduje dyrektor, z wyjątkiem przypadków przyjęcia dzieci i młodzieży zamieszkałych w obwodzie publicznej szkoły podstawowej, które są przyjmowane z urzędu¹⁴.

Reasumując, w ustawie – Prawo oświatowe brak jest instrumentów prawnych pozwalających odmówić przyjęcia ucznia do szkoły, w obwodzie której dziecko zamieszkuje. Tym samym, brak podpisu jednego rodzica na zgłoszeniu do szkoły nie może być powodem nieprzyjęcia dziecka do szkoły. Zasadniczo, prawo do zapisania dziecka do wybranej szkoły ma każdy z rodziców posiadający władzę rodzicielską, chyba że sąd opiekuńczy dla dobra dziecka ograniczy te prawa jednemu z rodziców.

Uniemożliwienia dziecku realizacji obowiązku szkolnego/nauki w wyniku braku zgody/podpisu (np. w sytuacji nieobecności drugiego rodzica czy konfliktu między rodzicami) jednego z rodziców byłoby naruszeniem konstytucyjnego prawa dziecka do nauki.

Z poważaniem

Katarzyna Koszewska
Dyrektor
Departament Kształcenia Ogólnego
/ – podpisany cyfrowo/

---

¹⁴ Zgodnie z art. 130 ust. 2 cyt. ustawy.